

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 8 marta 2021. godine
Br. ref.:RK 1725/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI106/20

Podnosilac

**Kosovska kompanija za distribuciju i snabdevanje električnom energijom
“KEDS” DD**

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 107/2020 od 6. aprila 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Kosovska kompanija za distribuciju i snabdevanje električnom energijom “KEDS” DD (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa sedištem u Prištini, koju sa punomoćjem zastupa Arbër Krasniqi.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova [Rev. br. 107/2020] od 6. aprila 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava zagaranтована članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 30. juna 2020. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 6. jula 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
7. Dana 3. avgusta 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud registraciji i dostavio im kopiju zahteva.
8. Dana 10. februara 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Na osnovu spisa predmeta, primećuje se da je radnik V.M. (u daljem tekstu: radnik) bio zaposlen kod podnosioca zahteva na radnom mestu "*Odgovorni za projekte u poslovanju*". Radnik je zasnovao radni odnos sa podnosiocem zahteva 15. novembra 2005. godine do 7. maja 2016. godine.
10. Dana 20. marta 2016. godine, odnosno mesec dana pre isteka ugovora na određeno vreme, podnosilac zahteva je, odlukom br. 106, obavestio radnika V.M, da je njegov ugovor okončan i da se isti neće obnoviti. S druge strane, kao pravnu osnov za neobnavljanje ugovora o radu, podnosilac zahteva se zasnivao na članu 71.2 i 67 1.3 Zakona o radu i ugovora o radu.

11. Dana 12. aprila 2016. godine, radnik V.M, je uložio žalbu podnosiocu zahteva na gore navedenu odluku o prekidu radnog odnosa.
12. Dana 20. aprila 2016. godine, podnosilac zahteva je, odlukom br. 3286, odbio, kao neosnovanu, žalbu radnika V.M.
13. Dana 16. maja 2016. godine, radnik V.M. je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prizrenu protiv podnosioca zahteva, tražeći da se poništi, kao nezakonita, odluka br. 106 o prekidu radnog odnosa, navodeći da je, između ostalog, bio zaposlen kod podnosioca zahteva sa ugovorom na određeno vreme, koji je obnovljen više od 10 godina.
14. Dana 20. septembra 2016. godine, Osnovni sud u Prizrenu je, presudom C. br. 519/16, odbio, kao neosnovanu, tužbu radnika V.M, i obrazložio da radnik nije imao 10 godina radnog iskustva kod podnosioca zahteva. Osnovni sud u Prizrenu se u svom obrazloženju pozvao na odredbu člana 67, tačku 1.3 Zakona o radu, koja propisuje: "[...] Ugovor za rad se, prema zakonu na snazi, prekida istekom vremena trajanja ugovora" i shodno tome, Osnovni sud u Prizrenu je utvrdio da je odluka o prekidu radnog odnosa bila u skladu sa zakonskim odredbama.
15. Dana 3. novembra 2016. godine, radnik V.M je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu prvostepenog suda, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.
16. Dana 4. decembra 2019. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ac. br. 4181/16] odbio, kao neosnovanu, žalbu radnika i istovremeno potvrdio presudu prvostepenog suda. Stoga, Apelacioni sud je utvrdio da je ocena prvostepenog suda zakonita i pravična.
17. Neodređenog datuma, radnik V.M. je izjavio reviziju na presudu prvostepenog i drugostepenog suda, gde je tražio da se revizija radnika usvoji, kao osnovana, i da se preinače dve presude nižestepenih sudova, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.
18. Dana 6. aprila 2020. godine, Vrhovni sud je, presudom [Rev. br. 107/2020], usvojio, kao osnovanu, reviziju radnika i preinačio presude Osnovnog suda u Prizrenu i Apelacionog suda. Tom prilikom, Vrhovni sud je odlučio da (i) se obaveže podnosilac zahteva da radnika V.M vrati na radno mesto.
19. Vrhovni sud je, presudom [Rev. br. 107/2020], obrazložio: "*Kolektivni sporazum se mora sprovoditi i za KEDS, nema nikakve sumnje, jer se pored ostalog, tužena u dva člana ugovora o radu tužioca [radnika V.M.] zasnivala na Kolektivnom sporazumu. Prema članu 10. stav 5. Kolektivnog sporazuma Kosova na snazi od 01.01.2015. godine [...] ugovor o radu na ograničeno vreme, koji se obnavlja na jasan način ili na očigledan način, za period zaposlenja dužeg od 3 godine, smatraće se kao zaključen ugovor na neograničeno vreme. Prema tome, ne pravičan je zaključak oba gore navedena suda da je tužilac bio u radnom odnosu na određeno vreme kod tužene manje od 10 godina, stoga se i njegov radni odnos smatra da je bio na ograničeno vreme. Ovaj zaključak nije pravičan u pogledu sprovođenja odredbe iz člana 10. tačka 5. gore navedenog Opšteg kolektivnog sporazuma*".

Pregled činjenica u vezi sa izvršnim postupkom

20. Dana 11. juna 2020. godine, radnik V.M. je podneo predlog za vraćanje na radno mesto i naknadu ličnih dohodaka u iznosu od 21,500.00 evra pred Osnovnim sudom u Prizrenu na osnovu presude Vrhovnog suda Rev. br. 107/2020 od 6. aprila 2020. godine.
21. Dana 18. jula 2020. godine, Osnovni sud u Prizrenu je, odlukom Cp. br. 827/20, usvojio gore navedeni predlog radnika V.M.
22. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo prigovor Osnovnom sudu u Prizrenu na odluku Cp. br. 827/20, samo u pogledu dela koji se odnosu na naknadu ličnih dohodaka.
23. Dana 31. jula 2020. godine, Osnovni sud u Prizrenu je, rešenjem CP. br. 827/2020, odlučio da odbije, kao neosnovan, prigovor podnosioca zahteva.
24. Dana 24. avgusta 2020. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na rešenje CP. br. 827/2020 Osnovnog suda u Prizrenu, navodeći povredu parničnih i izvršnih odredbi, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.
25. Na osnovu spisa predmeta, proizilazi da do danas Apelacioni sud nije odlučio u vezi sa žalbom podnosioca zahteva.
26. Budući da su odluke i postupci koje je pokrenuo radnik V.M. još uvek u toku, i da podnosilac zahteva izričito ne osporava te postupke i odluke pred Sudom, poslednje navedene nisu predmet razmatranja pred ovim Sudom.

Navodi podnosioca

27. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim presudom povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
28. Što se tiče osporene odluke, podnosilac zahteva navodi: *“Obrazloženje koje nije jasno, kako bi odrazilo analizu dokaza i činjenica, kao i materijalno pravo, gde se sud oslanja u svoju odluku. Zahtev u vezi sa obavezom jasnog obrazloženja odluke suda, predviđa se u članu 160. Zakona o parničnom postupku”*.
29. Podnosilac zahteva dalje navodi: *“Presuda trećeg stepena je u celini protivrečna sa prethodnom praksom Vrhovnog suda Kosova o pitanju vraćanja zaposlenih u radno mesto [...]”*.
30. Podnosilac zahteva je u prilog ovom navodu podneo Sudu presudu Vrhovnog suda, odnosno presudu Rev. br. 457/2019 od 30. januara 2020. godine, i pozivajući se na poslednje navedenu, podnosilac zahteva navodi da je u jednom sličnom slučaju Vrhovni sud odlučio drugačije i istakao: *“Vrhovni sud Kosova izričito ističe da ugovor o radu definiše vremenski rok važnosti do jednog određenog datuma, kao što je slučaj i u obrađenoj stvari od presude trećeg stepena, prihvaćeno od samog suda o kojem je reč. Vrhovni sud Kosova dalje određuje da preko takvog datuma, ne postoje*

pravna sredstva, bilo u Zakonu o radu ili neke druge odredbe koje će podržati jednu takvu sudsku odluku ponovnog vraćanja na radno mesto. [...] Presuda trećeg stepena je potpuno apsurdna i odlučivanjem – ne samo jednostranosti – dvostrukih standarda o istoj stvari”.

31. Podnosilac zahteva takođe navodi da se Vrhovni sud prilikom odlučivanja o ovoj stvari, iako je podnosilac zahteva postupao u skladu sa Zakonom o radu, namerno poziva na član 90. [Kolektivni ugovor] Zakona o radu i ističe da *“koristi ovu odredbu kao osnov sa jedinom namerom da potvrđuje, na pogrešan način”.*
32. Što se tiče predloga radnika V.M. za vraćanje na radno mesto i naknadu ličnih dohodaka, podnosilac zahteva je obavestio Sud da je radnik V.M. pokrenuo izvršni postupak za vraćanje na radno mesto i naknadu ličnih dohodaka, navodeći da *“presuda Vrhovnog suda obavezuje KEDS samo na vraćanje poverioca na radno mesto”,* ali ne i na naknadu ličnih dohodaka. Podnosilac zahteva je dalje istakao da nakon žalbe koju je uložio Apelacionom sudu na rešenje CP. br. 827/2020 Osnovnog suda u Prizrenu, Apelacioni sud još uvek nije odlučio u vezi sa žalbom i da će podnosilac zahteva obavestiti Sud kada bude doneta odluka u vezi sa ovim pitanjem.
33. Podnosilac zahteva traži da Sud oceni ustavnost osporene odluke.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon br. 03/L-212 o radu

Član 10 Ugovor o radu

[...]

5. Ugovor za jedan određeni period koja se zasniva na jasan način ili samorazumljiv za jedan period dužeg od deset (10) godine, zaposlenja smatra se kao ugovor za neodređeno vreme.

Član 67 [Prestanak ugovora o radu prema važećem zakonu]

1. Ugovor za rad prema zakona na snagu se prekida:

[...]

1.3. istekom vreme trajanja ugovora;

Član 70 [Prestanak ugovora o radu od strane poslodavca]

1. Poslodavac može raskinuti ugovor o radu zaposlenom uz jedno vremensko upozorenje, kada:

1.1. takva suspenzija je opravdana iz ekonomskih tehničkih ili organizacijskih razloga ili kada;

- 1.2. zaposleni nije više sposoban obavljati radne dužnosti;
- 1.3. poslodavac može raskinuti ugovor o radu zaposlenom pod navedenim okolnostima utvrđenim u podstavu 1.1 i 1.2, ako je neprikladno za poslodavca za prenos zaposlenog u drugi posao, trenirati ili kvalifikovati njega za obavljanje posao ili neki drugi posao;
- 1.4. poslodavac može da raskida ugovor o radu zaposlenom u traženom periodu najave prekida u:
 - 1.4.1. težim slučajevima lošeg ponašanja zaposlenog; i
 - 1.4.2. zbog ne zadovoljavajućeg ispunjavanja radnog obaveza;
- 1.5. poslodavac mora obavestiti zaposlenog o njegovom/njenom udaljenju odmah po nastupanju slučaja koji dovodi do udaljenja, ili u momentu kada je poslodavac saznao za taj slučaj;
- 1.6. poslodavac može da raskine ugovor o radu zaposlenom bez prethodnog predviđenog upozorenja otkaza, tada kad:
 - 1.6.1. zaposleni je kriv za ponavljanje lošeg neozbiljnog ponašanja ili kršenja obaveza; 22
 - 1.6.2. performansa zaposlenog je nezadovoljna i pored pismenog upozorenja.
- 2. Poslodavac može raskinuti ugovor o radu prema podstavu 1.6. stava 1. ovog člana, samo ako je zaposleni primio opis u pismenoj formi o nezadovoljavajućoj performanci, na neodređenom vremenskom periodu, u kojem zaposleni treba unaprediti sopstvenu performanciju kao i jednu izjavu da učinak za njegovo poboljšanje će rezultirati sa otkazom sa posla bez ikakvog daljeg obaveštenja u pismenoj formi.
- [...]

Član 71

[Obaveštenje o raskidu ugovora o radu]

- 1. Poslodavac može raskinuti ugovor o radu na neodređeno vreme na osnovu člana 70 u sledećim vremenskim intervalima otkaza/najavljivanja:
 - 1.1. od šest (6) meseci do dve (2) godine zaposlenja, trideset (30) kalendarskih dana;
 - 1.2. od dve (2) do deset (10) godine zaposlenja, četrdeset i pet (45) kalendarskih dana;
 - 1.3. preko deset (10) godine zaposlenja, šesdeset (60) kalendarskih dana.
- 2. Poslodavac ima pravo da raskine Ugovor o radu na ograničeno vreme uz obaveštenje od trideset (30) kalendarskih dana, Poslodavac koji ne namerava obnoviti ugovor za određeni period treba da informiše zaposlenog najmanje trideset (30) dana pre isteka ugovora .Neuspeh da nastupa na ovaj način će dati zaposlenom pravo da produži za dodatnih trideset (30) kalendarskih dana uz isplatu pune plate”.

Opšti kolektivni ugovor o radu Kosova

Član 10

Ugovor o radu

- 1. Ugovor o radu se zaključuje u pisanoj formi, a potpisuju ga poslodavac i zaposleni.
- 2. Ugovor o radu se može zaključiti na:
 - 2.1. neodređeno vreme;
 - 2.2. određeno vreme, i
 - 2.3 za određene poslove i zadatke.

3. Ugovor o radu, koji ne sadrži detalje o njegovom trajanju, smatra se ugovorom na neodređeno vreme.

4. Ugovor o radu na određeno vreme se ne može zaključiti, produžavajući se na period duži od 3 (tri) godine, kada zaposleni prvi put zasniva radni odnos.

5. Ugovor o radu, na određeno vreme, koji se jasno ili samorazumljivo obnavlja, na period zaposlenja duži od 3 (tri) godine, smatraće se ugovorom zaključenim na neodređeno vreme.

[...]

Ocena prihvatljivosti zahteva

34. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje predviđene Zakonom i Poslovníkom.

35. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

36. Sud se takođe poziva na stav 4, člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.”*

37. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede njegovih osnovnih prava i sloboda koje važe za pojedince i pravna lica (vidi, slučaj Ustavnog suda br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).

38. Sud dalje ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

1. *Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*

2. *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

Član 48 [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]”

39. Što se tiče ispunjavanja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje navodi da su mu povređena, u skladu sa članom 48. Zakona, i podneo je zahtev u skladu sa rokom koji je propisan u članu 49. Zakona.
40. Međutim, Sud se poziva na stav (2) pravila 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koji propisuje:

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.

41. Sud prvo podseća da podnosilac zahteva navodi da mu je povređeno prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, zato što je povređeno načelo pravne sigurnosti, pošto je osporena odluka u suprotnosti sa praksom Vrhovnog suda i osporena odluka nije dovoljno obrazložena i pogrešno je povređeno materijalno pravo.
42. Sud će se, pozivajući se na navode podnosioca zahteva, pozvati na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), koja obavezuje Sud da na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom u skladu sa sudskim odlukama ESLJP-a.

Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi načela pravne sigurnosti, kao rezultat protivrečnih odluka

43. Sud još jednom podseća na navod podnosioca zahteva u vezi sa povredom načela pravne sigurnosti kao rezultat protivrečnih odluka Vrhovnog suda. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi: *“Presuda trećeg stepena je u celini protivrečna sa prethodnom praksom Vrhovnog suda Kosova o pitanju vraćanja zaposlenih u radno mesto [...]. Vrhovni sud Kosova izričito ističe da ugovor o radu definiše vremenski rok važnosti do jednog određenog datuma, kao što je slučaj i u obrađenoj stvari od presude trećeg stepena, prihvaćeno od samog suda o kojem je reč. Vrhovni sud Kosova dalje određuje da preko takvog datuma, ne postoje pravna sredstva, bilo u Zakonu o radu ili neke druge odredbe koje će podržati jednu takvu sudsku odluku ponovnog vraćanja na radno mesto. [...] Presuda trećeg stepena je potpuno apsurdna i odlučivanjem – ne samo jednostranosti – dvostrukih standarda o istoj stvari”.*
44. Podnosilac zahteva je u prilog ovom navodu podneo Sudu presudu Vrhovnog suda, odnosno presudu Rev. br. 457/2019 od 20. januara 2020. godine i pozivajući se na

poslednje navedenu, podnosilac zahteva navodi da je u jednom sličnom slučaju Vrhovni sud drugačije odlučio.

45. S tim u vezi, tokom razmatranja ovog navoda, Sud se prvo poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koji je stalno ponavljao da je jedna od bitnih komponenti vladavine prava pravna sigurnost, koja, između ostalog, garantuje određenu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove (vidi, slučaj ESLJP-a *Ștefănică i drugi protiv Rumunije*, zahtev br. 38155/02, presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38 i slučaj *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56).
46. Takođe, mogućnost kontradiktornih odluka je nerazdvojna karakteristika bilo kog pravosudnog sistema zasnovanog na mreži osnovnih i apelacionih sudova, sa ovlašćenjima u njihovoj mesnoj nadležnosti, a odstupanje se može dogoditi čak i unutar istog suda, koje se, samo po sebi ne može smatrati suprotnim (vidi, slučaj *Santos Pinto protiv Portugalije*, zahtev br. 390005/04, stav 41, presuda od 20. maja 2008. godine, stav 41, vidi, i slučaj Suda KI87/18, podnosilac zahteva: „IF Skadeforsikring“, presuda od 27. februara 2019. godine, stav 66).
47. ESLJP je dalje uspostavio tri osnovna uslova koji su prihvaćeni u sudskoj praksi Suda da bi se utvrdilo da li razilaženje navodnih sudskih odluka predstavlja povredu člana 6. EKLJP-a, a koji utvrđuju sledeće: (i) da li postoje „duboke i dugoročne“ razlike u sudskoj praksi; (ii) da li domaći zakon uspostavlja mehanizme koji mogu da rešavaju takve razlike; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u tom smislu vidi slučajeve ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br. 1), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37-39; *Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunije*, presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116 - 135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, gore citiran, stav 53; i vidi, slučaj Suda, KI29/17, podnosilac zahteva: *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. septembra 2017. godine, stav 51, i vidi i gore citirane slučajeve Suda, KI42/17, podnosilac zahteva: *Kushtrim Ibraj*, stav 39, KI87/18 podnosilac zahteva: „IF Skadiforsikring“, stav 67, gore citiran, KI107/19, podnosilac zahteva: *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine).
48. Sud primećuje da je ESLJP u razvoju koncepta „dubokih i dugoročnih razlika“ takođe uzeo u obzir da li je odstupanje izolovano ili pogađa veliki broj ljudi (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stav 135).
49. Sud u tom smislu takođe primećuje da ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima različite sudske prakse, čak iako je to uticalo na veliki broj ljudi u odnosu na isti slučaj u kratkom vremenskom periodu pre nego što su relevantne sporove rešavali viši sudovi, što je omogućavalo državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Albu i drugi protiv Rumunije*, presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42 - 43).
50. Poslednje navedeni se odnosi na drugi i treći uslov, odnosno postojanje mehanizma koji može da reši nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je taj mehanizam korišćen i sa kojim efektom. S tim u vezi, ESLJP je u početku utvrdio da nedostatak takvog mehanizma predstavlja povredu prava na pravično suđenje zagantovano članom 6.

EKLJP-a (vidi, u ovom smislu, *Tudor Tudor protiv Rumunije*, presuda od 4. marta 2009. godine, stavovi 30-32; i *Ștefăniță i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. februara 2010. godine, stavovi 37-38; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, gore citiran, stav 54).

51. Sud takođe prvo mora ponoviti da, na osnovu sudske prakse Suda, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u očigledno sličnim postupcima, budući da se njihova nezavisnost mora poštovati (vidi, slučaj ESLJP-a *Adamsons protiv Letonije*, gore citiran, stav 118, vidi, takođe slučajeve Suda KI87/18, podnosilac zahteva: *IF Skadeforsikring* i KI35/18, podnosilac zahteva: *Bayerische Versicherungsverband*, gore citiran).
52. Pored toga, podnosioci zahteva u vezi sa navodima o ustavnoj povredi osnovnih prava i sloboda kao rezultat razlika u sudskoj praksi, moraju da podnesu Sudu relevantne argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću slučajeve za koje se tvrdi da su rešeni drugačije od strane redovnih sudova, što je rezultiralo kontradiktornim odlukama u sudskoj praksi i koje su mogle rezultirati povredom njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi, gore citirani slučaj KI35/18, podnosilac zahteva: *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76).
53. Na osnovu gore navedenog, u ovom slučaju, Sud podseća da je podnosilac zahteva u kontekstu svog navoda o povredi načela pravne sigurnosti, kao rezultat neslaganja u sudskoj praksi Vrhovnog suda, podneo Sudu presudu Vrhovnog suda Kosovo [Rev. br. 457/2019], za koju tvrdi da njegov slučaj uključuje iste činjenične i pravne okolnosti kao i one u slučaju o kojem je odlučeno osporenim presudom.
54. Povodom ovog navoda podnosioca zahteva, Sud podseća da je podnosilac zahteva podneo Sudu samo presudu Vrhovnog suda Kosova [Rev. br. 457/2019] od 30. januara 2020. godine, ali ne i odluke koje su prethodile poslednjoj ili bilo koju drugu odluku.
55. Sud primećuje da se gore navedeni slučaj razlikuje od slučaja koji je pred nama, iz sledećeg razloga: (i) kao prvo, u slučaju koji je podnosilac zahteva podneo Sudu, protiv radnika A.Sh. se vodio disciplinski postupak, dok se u slučaju pred nama protiv radnika V.M. nije pokrenuo disciplinski postupak; (ii) radniku A.Sh. je prekinut radni odnos kao rezultat povreda radnih obaveza; (iii) radnik A.Sh. je imao mnogo manje godina radnog iskustva od radnika V.M. u slučaju koji je pred nama.
56. Sud još jednom podseća da je u slučaju podnosioca zahteva, Vrhovni sud svojom presudom [Rev. br. 107/2020] obrazložio da se “Kolektivni sporazuma mora sprovesti i za KEDS, nema nikakve sumnje, jer se pored ostalog, tužena u dva člana Ugovora o radu tužioca [radnika V.M.] zasnivala na Kolektivnom sporazumu. Prema članu 10. stav 5. Kolektivnog sporazuma Kosova na snazi od 01.01.2015. godine [...], Ugovor o radu na ograničeno vreme, koji se obnavlja na jasan način ili na očigledan način, za period zaposlenja dužeg od 3 godine, smatraće se kao zaključen ugovor na neograničeno vreme. Prema tome, ne pravičan je zaključak oba gore navedena sudova da je tužilac bio na radnom odnosu na određeno vreme kod tužene manje od 10 godina, stoga se i njegov radni odnos smatra da je bio na ograničeno vreme. Ovaj zaključak nije pravičan u pogledu sprovođenja odredbe iz člana 10. tačka 5. gore navedenog Opšteg kolektivnog sporazuma”.

57. S tim u vezi, Sud smatra da je osporena presuda Vrhovnog suda obrazložena i da se za tumačenje Vrhovnog suda, u vezi sa činjenicama koje je podnosilac zahteva izneo na ocenu, ne može reći da je bilo proizvoljno, neobrazloženo ili da je moglo uticati na pravično suđenje, već se samo radilo o tumačenju i sprovođenju zakona (vidi, analogno, slučaj KI29/17, podnosilac zahteva: *Adem Zhegrova*, gore citiran, stav 57).
58. Stoga, u smislu svoje sudske prakse, Sud ocenjuje da nije moguće utvrditi postojanje „*dubokih i upornih razlika*“ u sudskoj praksi Vrhovnog suda koje ugrožavaju načelo pravne sigurnosti, pozivajući se samo na jednu presudu Vrhovnog suda donetu 4 (četiri) meseca ranije (vidi, analogno slučaj KI29/17, podnosilac zahteva: *Adem Zhegrova*, gore citiran, stav 53).
59. Prema tome, Sud smatra da ni broj presuda za koje se tvrdi da su kontradiktorne, niti vremenski period u kome su ove presude donete, kao ni način na koji je Vrhovni sud ocenio i razmatrao slučaj podnosioca zahteva ne stvaraju dovoljno osnova za obrazloženje navoda o povredi načela sigurnosti, kao posledica kontradiktornih odluka Vrhovnog suda (vidi, slučaj KI29/17, gore citiran, stav 58).

Što se tiče navoda podnosioca zahteva o neobrazloženju sudske odluke u smislu pogrešne primene materijalnog prava

60. Prvo, što se tiče navoda o povredi prava na pravično suđenje, jer osporena odluka nije obrazložena, Sud još jednom podseća na navod podnosioca zahteva u vezi sa ne obrazloženjem odluke, koji pred Sudom navodi: „*Čije obrazloženje nije jasno kako bi se odrazila analiza dokaza i činjenica kao i materijalno pravo na kojem sud zasniva svoju odluku. Zahtev u vezi sa obavezom jasnog obrazloženja sudske odluke dat je u članu 160. Zakona o parničnom postupku*“.
61. S tim u vezi, Sud prvo naglašava da je suštinska funkcija obrazložene odluke da pokaže stranama da su saslušane. Pored toga, obrazložena odluka daje strani priliku da se žali protiv nje, kao i mogućnost da odluku preispita žalbeno telo. Samo donošenjem obrazložene odluke može se izvršiti javna revizija sprovođenja pravde (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve ESLJP-a, *Hirvisaari protiv Finske*, br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine, stav 30; i vidi takođe *Suominen protiv Finske*, br. 37007/97, presuda od 1. jula 2003. godine, stav 37, kao i vidi slučaj Ustavnog suda KI97/16 podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 4. decembra 2017. godine, stav 46).
62. Sud primećuje da, sve dok nije neophodno da se sud bavi svakom od tačaka iznetih u argumentu (vidi, takođe slučaj ESLJP-a *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61), glavni argumenti podnosioca zahteva se moraju razmatrati (vidi, slučajeve ESLJP-a, *Buzescu protiv Rumunije*, br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine i *Pronina protiv Ukrajine*, br. 63566/00, presuda od 18. jula 2006. godine). Takođe, davanje razloga za odluku koji u zakonu nije dobar razlog neće ispuniti uslove člana 6. EKLJP-a (vidi, slučaj ESLJP-a *De Moor protiv Belgije*, br. 16997/90, presuda od 23. juna 1994. godine, kao i slučaj Ustavnog suda *IKK Classic*, gore citiran, stav 51).
63. Sud podseća da je Vrhovni sud u svojoj presudi obrazložio da, polazeći od ovog činjeničnog stanja slučaja, Vrhovni sud „*ne prihvata kao osnovan pravni stav prvostepenog suda i drugostepenog suda što se tiče odbijanja kao neosnovanog*

tužbenog zahteva tužioca, pošto su presude ovih sudova u ovoj pravnoj parničnoj stvari donete ne sa suštinskim kršenjima odredbi parničnog postupka već pogrešnom primenom materijalnog prava [...]. Presuda drugostepenog suda se obuhvata pogrešnom primenom materijalnog prava iz člana 2. i 15. ZOO-a, jer radni odnos i sporne stvari oko Ugovora o radu se ne uređuju odredbama ZOO-a, iz činjenice jer članom 1. Zakona o radu Republike Kosovo, određuje se da ovaj zakon ima za cilj da uređuje prava i obaveze iz radnog odnosa, kako se određuje u ovom zakonu, dok članom 2.1. se predviđa od odredbe ovog zakona se primenjuju za zaposlene i poslodavce privatnog i javnog sektora u Republici Kosovo, tako da prema oceni Vrhovnog suda, primena tih odredbi ZOO-a, u konkretnom slučaju ne dolazi u obzir”.

64. Vrhovni sud je pojasnio podnosiocu zahteva da nije uspeo da potkrepi sve svoje navode u vezi sa zakonitošću neobnavljanja ugovora o radu i utvrđivanjem relevantnih činjenica, kako bi utvrdio činjenicu da su podneti dokazi valjana osnova za neobnavljanje ugovora o radu.
65. Vrhovni sud je takođe razjasnio podnosiocu zahteva da je na osnovu Opšteg kolektivnog ugovora Kosova, koji je primenljiv i u ovom slučaju, predviđeno da se ugovor o radu koji se zaključuje za period zaposlenja duži od 3 (tri) godine, smatra kao ugovor koji je zaključen na neodređeno vreme.
66. Stoga, u smislu svega navedenog, Sud smatra da je obrazloženje dato u presudi [Rev. br. 107/2020] od 6. aprila 2020. godine Vrhovnog suda, kojom je usvojena revizija radnika V.M.-a, jasno i nakon razmatranja svih postupaka, Sud je takođe utvrdio da postupak pred Vrhovnim sudom i sudovima nižeg stepena nije bili nepravilni ili proizvoljni (vidi, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, presuda ESLJP-a od 30. juna 2009. godine).
67. Sud ponavlja da član 6. EKLJP-a i član 31. Ustava obavezuju sudove da obrazlože svoje odluke, ali to se ne može tumačiti kao obaveza suda da pruži detaljan odgovor na svaki argument podnosioca zahteva (vidi, slučaj ESLJP-a, *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61). Stepen do kojeg se primenjuje obaveza obrazloženja može se razlikovati u zavisnosti od prirode odluke. Prema tome, pitanje da li je sud ispunio obavezu da objasni razloge svoje odluke koji proizilaze iz člana 6. EKLJP-a može se odrediti samo u smislu okolnosti svakog pojedinačnog slučaja.
68. Sud je dosledno ponavljao da nije njegov zadatak da se bavi razmatranjem zaključaka redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da Sud ne može sam da proceni činjenice koje su dovele do togada neki redovan sud donese jednu odluku umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud “četvrtog stepena”, čime bi zanemario ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti. (vidi, s tim u vezi, predmet ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje su tu korišćene; i vidi, takođe, slučajeve Suda KI49/19, podnosilac *Akcionarsko Društvo Limak Kosovo International Airport S.H.A., “Adem Jashari”*, Rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, podnosioci *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas”*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. jula 2019. godine, stav 61, KI 36/18, podnosilac *Akcionarsko Društvo Limak Kosovo International Airport S.H.A., “Adem Jashari”*, Rešenje od 20. juna 2019. godine)

69. Na osnovu gore navedenog, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama koje su navodno počinili redovni sudovi tokom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitosti), osim i u meri u kojoj su mogli povrediti ustavom zaštićena prava i slobode (ustavnost). Zapravo, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28).
70. Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio navode da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravilni ili proizvoljni ili da su osporenim odlukom povređena prava i slobode zaštićene Ustavom i EKLJP-om (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, odluka od 30. juna 2009. godine).
71. Kao rezime, u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, zahtev je očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama, i shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 47 Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 10. februara 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi